

Gespreksnotitie voor het rondetafelgesprek 11 april 2019 over Modernisering Wet op de lijkbezorging

Elke dag overlijden in Nederland drie tot vier baby's voor, tijdens of kort na de geboorte. Het sterven van een baby heeft levenslange impact op het leven van ouders en andere betrokkenen. In de eerste periode na de dood van hun baby moeten ouders, in alle verwarring en rouw, belangrijke keuzes maken, ook rondom de uitvaart. Sommige dingen *moeten* (zoals aangifte doen bij geboorte na 24 weken), andere dingen *mogen* (de vorm van de uitvaart¹) en een aantal dingen zijn moeilijk te overzien, onbegrijpelijk of pijnlijk en kwetsend.

Daarom verwelkomt [Stille Levens](#), het kenniscentrum babysterfte, de Modernisering van de Wet op de lijkbezorging (Wlb). Wij verwachten dat deze tegemoet kan komen aan individuele behoeften. Wij maken daarom graag gebruik van de mogelijkheid om een aantal knelpunten en nuanceringen met u te delen.

Begraven of cremeren

Stille Levens steunt het voorstel om samen begraven of cremeren mogelijk te maken. In het voorstel is er sprake van doodgeboren tweelingen, of tweelingen die binnen 24 uur na de geboorte overlijden. Wij stellen voor om dit op een aantal punten aan te passen: *maak samen begraven of cremeren mogelijk voor*:

- alle meerlingen, niet alleen tweelingen;
- de meerlingzusjes/-broertjes die 24 uur na de geboorte overlijden;
- meerlingzusjes/-broertjes die kort na elkaar overlijden (binnen de termijn voor cremeren of begraven), ook voor meerlingen waarvan één van de meerling voor de 24 weken, voor de geboorte of binnen de eerste 24 uur is overleden en een ander kind daarna.

Ook op de tweede uitzondering (de in het kraambed gestorven moeder en kind) bepleiten wij een aanvulling:

- *rond de bevalling* overleden in plaats van *in het kraambed*, zodat de uitzondering ook geldt voor doodgeboren kinderen en kinderen die binnen 24 uur overlijden;
- *kind(eren)* in plaats van kind.

Woorden en namen

Wij steunen het voorstel om het woord 'lijk' op gemeenteformulieren te vervangen. Wij pleiten er voor om deze wijziging door te voeren in de naam van de wet en deze naam ook verder aan te passen. De huidige naam is niet alleen niet dekkend voor de inhoud (de wet gaat niet alleen over bezorging), maar wordt ook als onnodig kwetsend ervaren, zeker door ouders van een overlijden baby vanwege het woord 'lijk'.

¹ Brochure *De uitvaart van je baby* (www.stillelevens.nl)

Verbetering van de informatievoorziening

Een belangrijk punt in de modernisering van de Wlb is de verbetering van de informatievoorziening voor gemeenten en burgers. Stille Levens heeft goede ervaringen vanuit de wetswijziging BRP met een duidelijke en voor velen eenvoudig manier van communiceren via de zogenaamde 'stroomdiagrammen (swimlanes) zie www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aangifte-geboorte-en-naamskeuze-kind/vraag-en-antwoord/registratie-levenloos-geboren-kind. Deze manier van informatievoorziening lijkt ons ook voor de Wlb heel geschikt.

Kwaliteit in de uitvaartbranche

Burgers hebben maar een aantal keren in hun leven te maken met uitvaartbegeleiders. Op die momenten wordt van hen gevraagd keuzes te maken, terwijl ze niet altijd goed in staat zijn tot het maken van keuzes. Op basis van de ervaringen van ouders die geconfronteerd worden met het overlijden van hun baby pleiten wij voor verbetering en veranderingen in het toezicht op de uitvaartbranche. Wij pleiten voor de volgende verbeteringen:

- onafhankelijk toezicht op de branche: een keurmerk of certificaat ingesteld door de branche is ons inziens onvoldoende.
- op dit moment wordt er een keurmerk onder andere op basis van transparantie in kosten door binnen 24 uur een offerte klaar te hebben. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid van ouders die een uitvaart voor een baby moeten organiseren. Juist onder deze uiterst emotionele omstandigheden is het aan de uitvaartbegeleider om stap-voor-stap de ouders per dag aan de hand mee te nemen. Het leveren van een transparante snelle offerte zegt daarmee bijzonder weinig over de kwaliteit van de uitvaartbegeleider.
- een register voor uitvaartbegeleiders: inschrijving in het register betekent naast toezicht ook de verplichting tot geaccrediteerde bijscholing. De veranderde samenleving en manier waarop we zaken (digitaal) regelen, heeft gevolgen voor het beroep van uitvaartbegeleider. Een goed afscheid voor een nabestaande betekent meer dan alleen het maken van keuzes voor een bepaald 'product'. Het behelst ook keuzes waarbij emotionele, relationele, fysieke, ethische, organisatorische, financiële en spirituele dimensies een rol spelen².

De overgang naar een professionalisering van het vak van uitvaartbegeleider is vergelijkbaar elders doorgevoerd. Eerder heeft een andere branche, de kraamzorg, een enorme vertaalslag gemaakt naar geaccrediteerde kraamverzorgenden, waardoor het vak een professionele transitie heeft ondergaan. Wij pleiten voor een gelijke transitie naar het vak van uitvaartbegeleider.

Stille Levens
Jeannette Rietberg – voorzitter bestuur
voorzitter@stillelevens.nl
5 april 2019

² Licht op uitvaart – De uitvaartbegeleider als gids rond de dood. Marjon Klaassen